

Īrijas Bezdarbnieku
nacionālā organizācija

2008

Latvian
Language

Sociālās labklājības tiesības:

kas jāzina, kad
zaudē darbu Īrijā

Cilvēkiem, kas ieradušies Īrijā strādāt un
vāji vai nemaz nezina angļu valodu, vietējā
sociālās labklājības sistēma var būt grūti
saprotama. Šajā materiālā sniegta
galvenās norādes par to, kas jāzina,
kad zaudē darbu Īrijā.

Brošūra latviešu valodā

Ievads sociālās labklājības sistēmā

Zaudējot darbu, nekavējoties jāsazinās ar vietējo sociālās labklājības biroju, kur var iesniegt pieteikumu, lai saņemtu vienu no bezdarbnieka pabalstiem – bezdarbnieka atbalsta pabalstu vai bezdarbnieka pabalstu. Ir svarīgi pieteikties uzreiz, jo nokavēta pieteikuma gadījumā pabalstu var zaudēt.

Bezdarbnieka atbalsta pabalsts

Bezdarbnieka atbalsta pabalsts ir iztikas līdzekļu deklarācijai piesaistīts maksājums. Lai saņemtu bezdarbnieka atbalsta pabalstu:

- jādzīvo Īrijas Republikā,
- jābūt vecākam par 18 gadiem, bet ne vecākam par 66 gadiem (pensijas vecums),
- 6 secīgu dienu laikā jābūt bez darba vismaz 3 dienas,
- nopietni jāmeklē pilnas slodzes darbs, jābūt spējīgam to veikt un nekavējoties uzsākt,
- jāizpilda iztikas līdzekļu deklarācijas nosacījumi,
- jāizpilda pastāvīgās dzīves vietas nosacījumi.

Iztikas līdzekļu deklarācija

Iztikas līdzekļu deklarāciju pārbauda sociālās labklājības darbinieks, kas nosaka vai jūs atbilstat bezdarbnieka atbalsta pabalsta saņemšanai, izvērtējot jūsu ietaupījumus, īpašumu (neskaitot mājokli Īrijā) utml. Nodokļu deklarācijā ņem vērā šādus faktorus:

- naudas ienākumus, ● kapitālu.
- īpašumu (izņemot mājokli Īrijā)

Pastāvīgā dzīves vieta – tikai bezdarbnieka atbalsta pabalsta gadījumā

Lai saņemtu bezdarbnieka atbalsta pabalstu, jāizpilda pastāvīgās dzīves vietas nosacījumi. Pastāvīgās dzīves vietas nosacījumus parasti var izpildīt, ja:

- esat Īrijā legāli uzturējies vismaz divus gadus,
- strādājat Īrijā un
- plānojat Īrijā uzturēties pastāvīgi.

Ja esat ES pilsonis, kas strādājis Īrijā, bet tagad ir bez darba, un nevarat saņemt bezdarbnieka atbalsta pabalstu tāpēc, ka neatbilstat pastāvīgās dzīves vietas nosacījumiem, jūs varat pieprasīt ārkārtas naudas izmaksu (jeb papildu sociālās labklājības pabalstu – Supplementary Welfare Allowance, SWA) un Īres piemaksu. Šo naudu piešķir kopienas sociālās labklājības darbinieks vietējā veselības iestādē. Lai saņemtu sīkāku informāciju, sazinieties ar Īrijas Bezdarbnieku nacionālo organizāciju vai Pilsoņu informācijas centru.

Bezdarbnieka pabalsts

Bezdarbnieka pabalsts domāts tiem, kas zaudējuši darbu. Izmaksu lielums ir atkarīgs no algai piesaistītajiem sociālās apdrošināšanas maksājumiem, ko esat veicis nodarbinātības laikā, un kreditētiem maksājumiem, kas izdarīti tad, kad esat saņēmis citus sociālās labklājības pabalstus. Sociālās apdrošināšanas maksājumus parasti atvelk no darba algas.

Lai saņemtu bezdarbnieka pabalstu:

- jādzīvo Īrijas Republikā,
- jābūt vismaz 16 gadus vecam, bet ne vecākam par 66 gadiem,
- 6 secīgu dienu laikā jābūt bez darba vismaz 3 dienas,
- nopietni jāmeklē pilnas slodzes darbs, jābūt spējīgam to veikt un nekavējoties uzsākt,
- jābūt pietiekamā apjomā veiktām vai kreditētām sociālās apdrošināšanas iemaksām.

Ja esat bez darba un neesat tiesīgs saņemt bezdarbnieka pabalstu, jums jāreģistrējas pie vietējā sociālās labklājības darbinieka kreditējumu (kreditēto sociālās apdrošināšanas iemaksu) saņemšanai. Kreditējumi palīdz saglabāt tiesības uz pensijas izmaksām.

Bezdarbnieka pabalstu var saņemt, ja izpilda vienu vai otru tālāk minēto kritēriju kopu.

1. ● Uz vienu dienu zaudē darbu ar ienākumu zaudēšanu un
 - kopš stāšanās darbā veiktas algai piesaistītās sociālās apdrošināšanas iemaksas (PRSI) par 52 nedēļām (no 2009. gada janvāra – par 104 nedēļām), un
 - attiecīgajā taksācijas gadā* veiktas PRSI iemaksas vai kreditējumi par 39 nedēļām.

VAI

2. ● uz vienu dienu zaudē darbu ar ienākumu zaudēšanu un
 - kopš stāšanās darbā veiktas algai piesaistītās sociālās apdrošināšanas iemaksas (PRSI) par 52 nedēļām (no 2009. gada janvāra – par 104 nedēļām), un
 - attiecīgajā taksācijas gadā* veiktas PRSI iemaksas par 26 nedēļām, un
 - taksācijas gadā pirms attiecīgajā taksācijas gadā* veiktas PRSI iemaksas par 26 nedēļām.

* Attiecīgais taksācijas vai iemaksu gads ir taksācijas gads, kas bija divus gadus pirms bezdarbnieka pabalsta pieteikuma iesniegšanas. Piemēram, ja bezdarbnieka pabalsta pieteikumu iesniedz 2008. gadā, tad attiecīgais taksācijas vai iemaksu gads ir 2006.

- Bezdarbnieka pabalstu izmaksā ne vairāk kā 12 mēnešus.
- Ja esat bijis pašnodarbināts, bezdarbnieka pabalsts parasti nepienākas.
- Sazinieties ar Īrijas Bezdarbnieku nacionālo organizāciju, vietējo Pilsoņu informācijas centru vai Kongresa centru tīklu, lai noskaidrotu, vai jums pienākas atļaušanas pabalsts štatu samazināšanas dēļ.

Bezdarbnieka atbalsta un darba meklētāja pabalsta izmaksas nosacījumi

Lai varētu piešķirt un saņemt bezdarbnieka atbalsta pabalstu vai bezdarbnieka pabalstu, jums jāpierāda, ka patiešām meklējat darbu un esat gatavs nekavējoties stāties darbā. Tas nozīmē, ka jums jābūt vēlmei pieņemt saprātīgu darba piedāvājumu vai sākt apmācību, kas vismaz sākotnēji atbilst jūsu prasmēm, kvalifikācijai un pieredzei.

Naudas saņemšana

Sākot ar 2008. gada 7. jūliju, bezdarbnieka atbalsta pabalstu vai bezdarbnieka pabalstu par pirmajiem sešiem mēnešiem pēc pieteikuma iesniegšanas izmaksā pastā. Pēc sešiem mēnešiem sociālās labklājības dienests vēlreiz izskata bezdarbnieka atbalsta pabalsta un bezdarbnieka pabalsta pieteikumus un izlemj, vai naudu var maksāt tieši personas bankas, krājsabiedrības vai pasta kontā ar elektronisko naudas pārvedumu, ja šāds maksāšanas veids ir vēlams.

Tiesības uz citiem pabalstiem

Jums var būt tiesības saņemt citus pabalstus, kas atkarīgi no ģimenes apstākļiem. Tas var būt pabalsts par laulāto vai partneri, kam pašiem nepienākas sociālās labklājības pabalsts (tiesīga pieaugušā pabalsts) un pabalsts par bērniem, kas nav sasnieguši 18 vai 22 gadu vecumu un mācās dienas nodalā (tiesīga bērna pabalsts).

Izmaksu likmes

Bezdarbnieka atbalsta pabalsts un bezdarbnieka pabalsts

— Maksimālās izmaksu likmes 2008/2009 —

	2008	2009
Personiskā likme	€197.80	€204.30
Tiesīga pieaugušā likme	€131.30	€135.60
Katra tiesīga bērna likme	€ 24.00	€ 26.00
Katra tiesīga bērna puslikme*	€ 12.00	€ 13.00

* Ja jūs saņemat bezdarbnieka atbalsta pabalstu vai bezdarbnieka pabalstu un jūsu laulātais dzīvesbiedrs vai partneris pelna 300-400 eiro nedēļā pirms nodokļu nomaksas, jūs esat tiesīgs saņemt tiesīga bērna puslikmi. Ja laulātais vai partneris pelna vairāk par 400 eiro nedēļā, jums šis pabalsts nepienākas.

Sekundārie pabalsti

Sekundāros pabalstus var piešķirt tad, ja saņemat bezdarbnieka atbalsta pabalstu vai bezdarbnieka pabalstu, vai papildu sociālās labklājības pabalstu. Ir šādi sekundārie pabalsti:

- **Vietējā veselības aizsardzības biroja piešķirtie pabalsti**
 - Īres vai hipotēkas piemaksa
 - Medicīniskā karte, ārsta apmeklējumu karte
 - Pabalsts skolas apgērba un apavu iegādei
 - Diētas piemaksa
- **Vietējās sociālās labklājības iestādes piešķirtie pabalsti**
 - Ziemassvētku prēmija (nemaksā, ja bezdarbnieka atbalsta pabalstu vai bezdarbnieka pabalstu saņem mazāk par 15 mēnešiem)
 - Degvielas piemaksa (nemaksā, ja bezdarbnieka atbalsta pabalstu vai bezdarbnieka pabalstu saņem mazāk par 15 mēnešiem)
 - Bezdūmu degvielas nauda
- **Vietējās varas iestādes pabalsti (piemēram, municipalitātes vai novada domes)**
 - Diferencētā Īre
 - Īres programma (Rental Accomodation Scheme, RAS)

Sīkāka informācija

Īrijas Bezdarbnieku Nacionālā Organizācija (Irish National Organisation of the Unemployed – INOU) ir federācija, kuru veido vairāk nekā 170 vietējie centri, grupas un bezdarbnieki, kas iesaistīti cīņā pret bezdarbu. INOU pa telefonu un ar e-pastu sniedz atbildes uz jautājumiem labklājības tiesību jomā. So pakalpojumu INOU sniedz tikai **angļu valodā**.

Ja jums ir jautājumi par sociālo labklājību vai sociālās labklājības tiesībām, sazinieties ar INOU pa telefonu **01-856 0088** vai sūtiet e-pastu uz welfareinfo@inou.ie vai apmeklējiet tīmekļa vietnes www.inou.ie un www.redundancy.ie

Citizens Information Board
information · advice · advocacy

Pilieču informācijas centri

Pilsoņu informācijas centru vietējā savienojuma telefons ir 1890 777 121. Vietējo CIC kontaktinformāciju meklējiet telefona grāmatā vai apmeklējiet www.citizensinformation.ie. Bezmaksas un konfidenciāls pakalpojums.

Kontroljautājumi ✓

– Kas jā dara, kad zaudē darbu Īrijā

- ✓ Noskaidrojiet, vai jums pienākas pabalsts štatu samazināšanas dēļ.
- ✓ Vietējā sociālās labklājības iestādē iesniedziet pieteikumu par bezdarbnieka atbalsta pabalsta vai bezdarbnieka pabalsta piešķiršanu.
- ✓ Reģistrējieties FÁS – Nodarbinātības un apmācības valsts iestādē.
- ✓ Ja jums nepienākas bezdarbnieka atbalsta pabalsts vai bezdarbnieka pabalsts, iesniedziet pieteikumu kopienas sociālās labklājības darbiniekam, lai saņemtu papildu sociālās labklājības pabalstu.
- ✓ Ja jums nepienākas bezdarbnieka atbalsta pabalsts vai bezdarbnieka pabalsts, jums jāpiesakās vietējā sociālās labklājības iestādē kredītējumu saņemšanai.

– Kas jā dara, iesniedzot pieteikumu

- ✓ Iesniedzot pieteikumu, jums jābūt līdzī dokumentam, kas apliecina jūsu identitāti (pase, autovadītāja apliecība vai dzimšanas apliecība) un dzīves vietas adresi (mājsaimniecības maksājumu kvīts, piemēram, elektrības rēķins, bankas konta izraksts vai nodokļu maksāšanas dokuments).
- ✓ Jāņem līdzī P45 veidlapa (to izdod darba devējs, un tajā norādīta informācija par jūsu algu un darba vietā nomaksātajiem nodokļiem) vai darba devēja izsniegta vēstule, kurā minēts, kad jūs beidzāt strādāt. Darba devēja vēstule, kas paskaidro atļaušanas iemeslus var paātrināt iesnieguma izskatīšanu.
- ✓ Piesakoties bezdarbnieka pabalstam, jāņem līdzī arī P60 veidlapa. To izdod darba devējs, un tajā ir informācija par jūsu algu un nodokļiem attiecīgajā taksācijas gadā.

Citizens Information Board
information · advice · advocacy